

**RECORDING TRANSCRIPT
SCHOLARSHIP TE REO MĀORI (93003), 2016**

ENGINEER TRACK 1

READER 1 Ko tā te kaiwhakahaere mahi, he whakamātau i te hīrea mai o te reo pāoho. Kāti ra, kia areare mai ō taringa ki te kupu whakatau e whai ake nei.

Tēnā koe kua uru mai nei ki roto i te whakamātautau whakarongo mō Te Hiranga Te Reo Māori, 2016.

Whakatū mai tō ringa hei tohu atu ki te kaiwhakahaere i rongo pai nei koe i te kupu whakatau.

The Supervisor will now pause the recording to check that everyone has heard this introduction.

ENGINEER PAUSE FOR 5 SECONDS

TRACK 2

READER 1 Tēnā, whakarongo mai koe ki ngā reo pāoho e tautohetohe ana. He taura noa iho tēnei kia waia haere koe ki ō rāua reo.

READER 2 E ngā maunga whakahī tēnā koutou ko Tētahi tōku ingoa.

READER 3 Kei tua o te awe māpara he tangata kē, tēnā anō koutou ko Pe tōku ingoa.

ENGINEER TRACK 3

READER 1 TŪMAHI TUATORU: WHAKARONGO

Ka whakarongo koe ki tētahi kōrero kei te reo Māori i runga i te kōpae. Ko te kaupapa, ko *Te Kawa a Māui*.

E toru ngā wā ka whakarongo koe ki te kōrero katoa.

I a koe e whakarongo ana, whakamahia te māhere whakaaro kei te whārangi 13 o te Puka Whakamātautau.

Kei te marae tēnei kaupapa e tohea nei. Ko te pō tuatahi tēnei o tētahi tangihanga e pupurihia ana i runga i te marae, kua heke te haki kua whakareri te wharemate ki te kuhu ki te hapa, ēngari kua karangahia e te pae he hui ki te taha o te whānau pani. Ko te taitara o tēnei tautohetohe.

“Ki hea taku mahunga takoto ai”

ENGINEER PAUSE 5 SECONDS

TRACK 4

LISTENING PASSAGE BEGINS (FIRST READING)

READER 1 Tēnā kia whakarongo tātou

READER 2 Kei hea a Taane e Pe! Kia hari i tā tātou hui. Kia tere oti ai.

READER 3 Kuuua haere noa atu tērā. Kotahi atu, ae ... ki te kōhua kai. Kī ana te puku haere atu ana.

READER 2 E hoa e! te poai rā. Mahue te noho mai ki te hui.

READER 3 He aha tātou e hui nei?

READER 2 Ana, kei te hiahia te whānau pani ki te hari i te koroua rā i te ata ki Matarikirau tīraha ai. Ka hoki whakamuri mai hei te rā tuatoru ki tērā o āna marae tāpuke ai.

READER 3 Ana he aha te mate o tērā? Koirā rā ngā hiahia a te koroua rā i tana kōrero ki a tātou i te hōhipera. Kāre rā koutou i whakahē i a ia e whakaputa rā. Ko tana hiahia kia kotahi te noho a tana whānau ki te wāhi kotahi. Koirā noaiho te marae nunui katoa o te mārua e tāea te pērā. Nō konā hoki tana māmā. I whānau mai ki roto i te wharenuī tonu.

READER 2 A! Kāre a Taane i te whakaae ki ngā whakarite. Heoi anō, i te kaha pōuri o tērā hui i te hōhipera rā, kāre mātou i te whakaaro tika. He kaha aroha nō mātou ki te koroua rā, kāre mātou i te whakaaro mo a tātou tikanga nei, ka pēneihia te whakahaere o te tangihanga. Kei te mōhio rā koe ki a tātou tikanga.

READER 3 Ae, mōhio rawa ake koutou kua mate te koroua nei.

READER 2 Ēngari hoki, kāre e tāea te aha. Kāre hoki ā tātou tikanga e tuku kia hoki whakamuri ai te tūpāpaku ki runga i te huarahi. Kātahi ka hē kē atu pēnā tātou ki te hipa i te marae o tana hunarei.

READER 3 Te mutunga kē mai o tō koutou rorirori. Mahue tā koutou kōrero ki te whānau i te ata tonu nei. Tatari rānō koutou kia pō. Tō koutou heahea kē. Ko tō hoa ... kua rere pea ki te kāinga huna ai... kua toupiore i te kaupapa nei. Māna, kua wheke kurī noaiho i ngā kōrero ā ngā ope i whakaeke mai i te rā nei. Kāre noaiho e pahawa i a Taane he mahi. Kua noho mai ki rahaki tohutohu mai ai ki a tātou. Ōna hamuti.

READER 2 Ai! Ki a koe hoki. Kei noho tātou ka pēnei katoa ā tātou tikanga. Ēngari mo tēnā, māku tonu e whakatikatika. Kia kamakama kia hui ai tātou. Kua tau kē i a māua ko Taane ngā whakarite.

- READER 3** Ki wāna nei hoki. Nō kōrua tonu te hē. He kōrero i te ata, he kōrero anō i te ahiahi. Kua kore e arohia? Kei wareware kōrua i whai wāhi ngā ringaringa ā te koroua rā ki ngā marae katoa o tēnei mārua.
- READER 2** Nawai hoki tāu? Ki te ora tonu ā tātou mātua kua kaikainga ā tāua taringa, kua kīkia rānei ngā tou. Nōreira me whai i ngā whakahaere ā rātou mā.
- READER 3** Ko koe rā te rangatira o nāiane. Whāia ko te huarahi e māmā ana. Kei te mōhio pai ahau ki ngā tikanga ā rātou mā. Ēngari kei noho ko te riri ki roto i te whānau pani ki a kōrua mahi.
- READER 2** E Pe, kāre rā koe i rongō i ngā kōrero e whiu haere ana i runga i te marae i te rā nei. He tika tonu ngā kōrero, kua pēneihia tātou i ngā hamuti kau e paratī haere ana i te huarahi. Kua haere mai konei ki kōrā mutu mai he wāhi noa atu.
- READER 2** Aaa, e koe, e koe. Nō kōrua tonu te hē. I hapa ko kōrua. Kārekau kōrua i paku whakaputa tika i ngā whaikōrero ki runga i te marae i te rā nei.
- READER 2** E! Kauā e tohutohu mai ki a māua me pēhea te whaikōrero, mea rawa ake kua hiahia ko koe hei whaikōrero.
- READER 3** Pēnā he raho ōku kei raro koutou e putu ana. Hoatuhia e koutou te mauri kia tākekakekahia. Kāre koutou i whakaputa tika ki runga i te marae ngā hiahia a te koroua nei, ā otira ngā whakatau. Whakarangiruahia e koutou ngā whakarite, hei tātā kariri mā ngā ope i whakaeke nei i te rā nei. Ka aroha kē au ki te whānau pani.
- READER 2** Koinei rā te huarahi māmā. He pai ake te noho mai ki konei mo ngā pō e toru kātahi ka tāpukehia ki tērā o ana marae.
- READER 3** Tō koutou takaroa kē, kei te tatari rā tērā marae mo te koroua nei i te ata. Kua tū rā tō rātou wharemate. Mahara kē au ki te tū he wharemate me whakakī ki te mate. Pēhea ērā tikanga?
- READER 2** Mā ngā karakia e whakawātea tērā whare. Ka pai noaiho.
- READER 3** Ana, he whakawhiu tohunga ērā mahi. He pai ake te whakamoe i ētahi tikanga kia ora anō ai ētahi atu. Kauā e kaki māro. Whakaarohia ko ngā hiahia ā te whānau me ngā kōrero ā te koroua rā, ki te noho kotahi. Kei te kite tātou inaianei, kei te noho mararā katoa i konei, kāre hoki e uru ki tēnei whare, ēngari anō tērā marae.
- READER 2** Ki te pērāhia e tātou, ka haukerekerehia tātou e ngā ope apōpō. Kāti, mā te hui o tēnei pō e whakatau. Karangahia tā tātou hui kia tere.

TRACK 5

READER 1 Kua mutu te pānuitanga tuatahi, kei a koe te rua meneti hei whakaemi whakaaro.

ENGINEER PAUSE 2 MINUTES

READER 1 Tūmahi Tuatahi: te pānuitanga tuarua

ENGINEER INSERT LISTENING PASSAGE

READER 1 Kua mutu te pānuitanga tuarua, kei a koe te rua meneti hei whakaemi whakaaro.

ENGINEER PAUSE 2 MINUTES

READER 1 Tūmahi Tuatahi: te pānuitanga whakamutunga

ENGINEER INSERT LISTENING PASSAGE

READER 1 Kua mutu te pānuitanga whakamutunga, kei a koe te toru tekau hēkona hei paku whakatā.

ENGINEER PAUSE 30 SECONDS

READER 1 Kua mutu te whakamātautau whakarongo i konei.

Tirohia inā kua mau i a koe ngā kōrero matua katoa, hei tautoko i tāu kōrero whakaputa. Kei a koe te 15 meneti hei whakarite i tāu kōrero i mua i te whakamau i tō reo. Kia kaha rā – kāore e āhei ana te hari i āu tuhituhi, pepa tautoko rānei ki te rūma whakamau reo.

This is the end of the recording.

ENGINEER END OF RECORDING